

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izda vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Okrajna zastopa-razpuščena.

Proti novoizvoljenima okrajnima zastopoma Ptuj in Laško, kjer so zmagali nemškutarji v tesni zvezi z Nemci, naredili so Slovenci zaradi nepravilnega postopanja pri volitvi priziv na upravno sodišče na Dunaju. Dne 8. t. m. je sodilo to sodišče o slovenskem prizivu in izreklo, da so pritožbe Slovencev opravilne, in da sta vsled tega okrajni zastop Ptuj in Laški trg razpuščena.

Ta razsodba pomeni za nemškutarje in Nemce hud udarec, ker vsem volilec dokazuje, da ravna jo naši nasprotniki pri volitvah nepravilno in le tem potom zmagujejo. Postavlja na laž vsa izvajanja „Štajerca“ in nemških listov, ki hočejo v javnosti braniti svoje pristaše in njihovo nedotakljivo zadržanje v politiki.

Slovenci v ptujskem in laškem okraju pa so sedaj dobili priložnost, da svoje vrste tesneje združijo, da neljube, samo po časti hlepeče osebe potisnejo v ozadje in tako složno ter oprti na zaupanje katoliškega slovenskega ljudstva korakajo do zmage.

Spomini na letošnjo hmeljsko kupčijo v Sav. dolini.

Sedaj, ko je že večinoma več hmeljski pridelek prešel iz prve roke, to je iz rok producenta, se ozira savinjski hmeljar z mešanimi čustvi, deloma z radostjo in zadovoljnostjo, deloma pa tudi z jezo in s studom nazaj na ravno potekajočo hmeljsko sezono. Z veseljem, sem rekel, gleda nazaj, in to radi lepega in obilega pridelka ter radi izostalnih elementarnih nezdod, s katerimi nam je božja previdnost za letoš v splošnem prizanesla, z opravičeno jezo na obrazu pa zaradi nedostatkov in nesramnosti, ki so se uprizarjale od strani kupcev, pa še v večji meri od strani naših domačih mešetarjev. Nad četrto stoletja se že bavim s hmeljarstvom ter sem že marsikaj doživel, pa tako nesramne in ovinkarske kupčije še ne pomnim. Zato hočem na tem mestu v kratkih potezih ori-

sati človekoljubno delo savinjskih prijateljev, kmeta, kateri so večinoma vsi v taboru ljudstvo osrečujoče narodno-napredne stranke.

Ker smo lansko hmeljsko kupčijo meseca decembra zaključili z ugodno ceno 5 K 20—40 vin. za kilogram hmelja, je vladalo splošno mnenje producentov, da bodo tudi letos prinesli bavarski in češki kupci zadovoljive cene, a žalibog zgodilo se je ravno nasprotno. Ker so dobili kupci lansko leto veliko met. hmelja premalo, so naročili svojim plačanim mešetarjem, naj poskušajo hmelj še za letoš naprej kupovati. In ti ljudje so se v resnici vrgli na lov hmeljskih prodajalcev in so se vozili od krčme do krčme ter so na različne načine prigovarjali raznim vinskim bratcem, da so se nekateri v resnici vdali in prodali vsak nekaj met. hmelja po 3 K kilogram. Ta kupčija se je izvršila večinoma v krčmah, zato so hmeljarji brez pomisleka na posledice takorekoč v šali prodali in za h t e v a l i omenjeno ceno. Ko so na ta način mešetarji vjeli nekaj kalinov na limanice, so šli še dalje. Naznanili so večjim trgovskim hišam, da savinjski hmeljarji prav radi prodajo hmelj po 3 K kilogram, na zunaj pa so ravno tisti, kateri so poprej kmetu na vse mogoče načine prigovarjali, naj prodaja hmelj, kričali: glejte, neumnega kmeta, po 5 K bi lahko prodal svoj hmelj, sedaj ga pa da po 3 K. Na ta način je prišla cela zadeva v javnost z dejstvom, da se hmelj pri nas lahko kupi po 3 K. To pa še ni zadostovalo. Ko je prišel čas obranja, so se pričeli tudi hitro kupci s svojimi mešetarji pri kmetih oglašati, pa ne da bi blago kupovali, ampak prišel je ter gledal malomarno tja v beli dan, kakor da ne misli to leto niti enega kilograma hmelja kupiti; njegov verni hlapec mešetar pa je med tem razlagal, da letos ni mogoče visokih cen pričakovati in bo moral biti vsak zadovoljen, če svoj hmelj spravi sploh v denar. Na ta način je bilo ljudstvo v resnici zbegano ter je pričelo blago kupcem p o n u j a t i za vsako ceno, samo, da se je blaga iznebilo. Da so cene grozovito padle, je samoumevno. Znani so slučaj, da je dala stranka hmelj po 1 K kilogram isti dan, ko je prinesel brzovest, da se plača v žateu kilogram hmelja srednje kakovosti po 2 K 60—80 vin. Da je ležala krivda padlih cen na postopanju kupcev in mešetarjev, je bilo znano vsakemu Savinjanu; toda mešetarji in kupci so poizkušali ta svoj lastni greh zvaliti na rame kmeta-producenta na prav prozoren način.

Kupec je namreč znal s pomočjo mešetarja kmeta vedno pripraviti do tega, da je isti zelo nizko ceno za h t e v a l s a m, potem pa se je pri drugih prodajalcih zagovarjal s tem, da zahtevajo kmetje take cene, in tudi časopisje je pisalo v tem smislu, kar pa ni odgovarjalo resnici. Na ta način so spravili ves hmelj iz Savinjske doline v židovska skladišča, in dasiravno so prihajala iz hmeljskih trgov v žateu in Norinberku ugodna poročila, kajti cena hmelju se je držala skoro vedno v višini 2 do 3 K in tudi višje za kilogram, je bilo kljub temu gotovo nad 70% savinjskega hmelja prodanega pod 2 K. Nekaj zavednejših kmetov pa le ni hotelo upogniti tilnika takoj na prvi naskok ter so se sklicevali na ceno na zgoraj omenjenih trgih.

Pa tudi te trdovratneže so znali omehčati na prav naprednjaški način. Pustili so namreč nekaj tednov dotičnike popolnoma v miru, potem pa so se vrgli vsi kupci in mešetarji en dan na nje s pretvezo, da rabi vsak le še nekaj malega za izpolnitev pošiljatev na železniških vozovih in da drugi dan že potem odpotuje ter ne bo več kupoval. Posledice tega navala so prinesle zopet lepo svoto kronic v žep mešetarjev in kupcev, kajti udali so se večinoma vsi, in tako je letošnje leto cela vrsta s t o t i s o č e v kronic izginila v žepih kupcev in njih pomagačev, mesto, da bi dobil producent kmet, kar si je z žuljavimi rokami pridelal, tudi pošteno plačano.

S kletvijo na jeziku so vozili kmetje svoj pridelek raznim kupcem, in če si vprašal domov vračajočega se kmeta: „No, očka, ali ste zadovoljni z letošnjo prodajo,“ si dobil navadno odgovor: „Haj naj vzame te p mešetarje“; in pogljal je jezno svoje konje naprej. Sedaj vas pa vprašam rojaki Savinjčani, kako dolgo bomo pa še mi to prenašali, da bi bili popolnoma v rokah lib. in naprednih kupcev in mešetarjev, da bi se ti norčevali iz nas in obenem pa si od naših žuljev redili trebuške? To ne more in ne sme dolgo trajati, sicer ne bomo imeli kmetje druge pravice na svojih posestvih, kakor zemljo pridno obdelovati, dobiček si bodo pa razni klati vitezi medsebojno razdelili. Pozivljam vas, kmete, brez razlike političnega mišljenja; sedaj v zimskem času bo več prilike za razna premišljevanja in kovanja novih načrtov za bodočnost; poprimite se misli, da nam je neka stanovska organizacija neobhodno potrebna, po kateri bi se savinjski kmetje združili v

PODLISTEK.

Naše jeruzalemsko romanje.

(Dalje.)

5. Križev pot.

Ravno v petek, dne 9. septembra je imela naša skupina na dnevnem redu križev pot. Kateri smo bili prvič v Jeruzalemu, smo bili radovedni, kako neki bo to. Mnogi so imeli pomisleke, češ, ne bo varno po ozkih jeruzalemskih ulicah na glas moliti in peti celi križev pot; 10 ljudi zapre celo ulico, ovira promet, Turki bodo hudi, nas bodo zasramovali, ali se zgodi še kaj hujšega. A izkušeni pater frančiškan-voditelj nas je pomiril: le brez strahu, križev pot bomo ravno tako molili kakor doma v cerkvi, peli bomo tudi.

In res, kar se tiče čisto nabožne strani našega romanja, je bil križev pot vrhunec naših romarskih pobožnosti. Lep in častljiv je križev pot, a stokrat bolj ga zna še ceniti tisti, ki ga je opravljal na tistem potu kakor Zveličar sam.

Najprej smo imeli v kapeli bičanja romarsko sv. mašo. Kapelica je pozidana šele leta 1838 in nima nič posebnega razven kamena pod velikim oltarjem, kjer je stal božja steber, na katerega je bil privezan Zveličar, ko so ga bičali. Je li res ta steber stal ravno tukaj, ni gotovo, ker kaže izročilo tudi na druge kraje, vsekakor pa je ta kraj častljiv, ker takoj nasproti kapeli stoji turška vojašnica na tistem mestu, kjer je stal ob Kristusovem času grad Antonija. Stopimo v dvorišče s tlakom, ki je še iz rimskih časov, razni kolobarji na kamenu še kažejo, da so se tu rimski vojaki od dolgega časa igrali. Tukaj so se vojaki norčevali iz Gospoda, in mu položili trnjevo krono na glavo. Tu je imel Pilat svoj sodni sedež, kjer je izrekel usodno obsodbo, najprej priznal nedolžnost obsojenca, potem ga pa vendar izročil „njihovi volji“. Sv. pismo izrečno pravi, da je bil Kristus

obsojen na kraju, ki se imenuje grški litostrotos, to je kamenit trg. Novejši čas so pri prezidavanju in odkopavanju starih ruševin res odkrili tak tlak, ki se vidi pri cerkvi in samostanu sijonskih sester, in pa v turški vojašnici. Na mestu turške vojašnice je v starih časih stala bržkone Sofijina cerkev. Mestna vrata, staro izročilo in pa razne izkopine nam omogočujejo približno dognati, da so bile razne postaje križevega pota res po priliki tam, kjer se sedaj kažejo. Seveda sedanje ulice gredo v nekoliko drugačni smeri, kakor v starem Jeruzalemu, dotični prostori so deloma pod razvalinami, deloma zazidani s hišami. Postaje so pa povsod kolikor mogoče blizu tistega prostora, kjer so se vršili posamezni prizori križevega pota.

Iz dvorišča turške vojašnice gremo le nekaj korakov po ulici proti Štefanovim vratom, in tamkaj nam na zidu kapelice bičanja kaže napis II. postaja na nasprotni strani, kjer je zadel Gospod težki križ na svoje rame. Seveda se je moralo to zgoditi prav blizu tistega prostora, kjer je bila izročena sodba. Odtod se pomika naš spreved proti zahodu, dokler se ulica ne združi z drugo ulico, ki pride od damaščanskih vrat.

Na tem oglu stoji na desni strani avstrijsko gostišče, na levi pa starodavna kapelica katoliških Armencev, kamor postavlja izročilo tretjo postajo, kjer je Zveličar prvič padel pod križem. Ko opravimo tu svojo pobožnost, gremo naprej v jugovzhodni smeri po ulici „Gospa Marije“, in kmalu zagledamo na levo vrata, ki peljejo v staro vladno palačo. Od jugovzhodne strani pride tu sem od templja ulica, ki je imela božda še v rimskih časih to smer. Ko so gonili Zveličarja od sodnika do sodnika, je Mati božja v templu molila, potem pa je šla od templja po tej ulici in na oglu srečala vojake, ki so gnali njenega sina na morišče. Tu sta se srečala tedaj Sin in Mati, ki se je pridružila žalostnemu sprevedu proti Kalvariji. To je četrta postaja. Od damaščanskih vrat, to je od sever-

ne strani sem, pa je prišel iz pristave Simon Cirenški, katerega so vojaki prijeli in ga prisilili, da je onemoglemu Zveličarju pomagal nesti križ. Nekaj korakov od četrte postaje pride od zahodne strani „frankovska ulica“ ter se združi z Marijino, na oglu na levi strani je peta postaja. Dotična hiša je last frančiškanov, in notri je kapelica, kjer vidimo na priprostem oltarju sliko, predstavljajočo Simona, ki pomaga nesti križ.

Po ozki, umazani, nerodni, deloma obokani „frankovski“ ulici gremo navzgor, in kakih 100 korakov od pete postaje pridemo do šeste postaje. Na levo je dvonadstropno poslopje in na oknih v pritličju napis, da je tu 6. postaja. Po izročilu je imela tu Veronika svojo hišo. Ko je zagledala celo pobitega Zveličarja, mu je ponudila svoj prt, da se je obrisal. V pritličju je sedaj kapelica zedinjenih Grkov. Cesta se vije vedno višje in postaja vedno bolj umazana, kmalu pridemo na obokani temni prostor, kjer se naša cesta križa z drugo, ki gre od severa proti jugu (Kane-Zet). Ob Kristusovem času je bil tu konec mesta in so bila na tem mestu „sodna vrata“, kjer so na smrt obsojenim še enkrat prebrali smrtno obsodbo in jih potem gnali naravnost na morišče, na bližnji griček Kalvarijo. Tu je kapelica očetov svete dežele, kjer je sedma postaja. V kapelici kažejo steber, ki je stal nekdanj ob mestnih vratih in na katerega so obešali razglas smrtno obsodbe. V isti smeri nadaljujemo svojo pot skozi obokan predor, gremo mimo johanitskega gostišča in pridemo do pročelja dolgega, enoličnega poslopja, grškega samostana, kjer opazimo na zidu v kamen vdolben križec, ki nam kaže osmo postajo, kjer je tolažil Zveličar jeruzalemske žene. Tukaj smo čisto blizu Kalvarije in božjega groba, toda vmes je grški samostan in druge hiše, moramo torej iti po ovinkih proti cerkvi božjega groba. Nekaj časa gremo po bazarski cesti, potem po stopnicah navzgor in pridemo v neko slepo ulico. Na desni stoji neko poslopje, na levi pa zid, ki zapira dvori-